

คนตายขายคนเป็น

ในการสร้างชาติ เราย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลง ที่พอค่อยทำ ค่อยไปก็ได้ ก็ทำในรูปวิวัฒน์ Evolution แต่ที่เป็นการควั่นก็ควรจำทำ ในรูปปฏิวัติ Revolution มีสิ่งหนึ่งซึ่งฉันได้รู้สึกว่าคุณและหนักเข้า ถึงเมื่อครั้งก่อน ได้เคยเขียนหลายครั้งหลายวิธี และเป็นเวลาหลาย ปีมาแล้ว บัดนี้ขอเขียนอีก เมื่อก่อน ๆ เคยเขียนเพื่อวิวัฒน์ แต่ บัดนี้เวลาจะขึ้นเต็มที การเสด็จก็ยังคิดว่าไม่น่าจะรอคอย จึงขออภัย ที่ต้องทิ้งปณิธานไปในรูปปฏิวัติ สิ่งนี้คือเรื่องซึ่งออกข้อไว้ข้างต้น

เราเคยเป็นชาติก้าวหน้าในการที่ใช้วิธีเผด็จการ แต่ บัดนี้เรากลายเป็นชาติล้าหลัง เพราะวิธีพหุพรรคหรือปลงศพของเรา ล้าแต่ลวงสมัยเสียนานแล้ว ฉันจะชี้ให้เห็นว่าทำไมฉันกล่าวเช่นนั้น

เราใช้วิธีเผด็จการมาแต่ครั้งกำนัน ยุโรปก็ใช้วิธีเผด็จการมาแต่ครั้ง กำนันเหมือนกัน แต่เดี๋ยวนี้สุขุวิททยากำลังยื่นขาให้แล้ว ยุโรปจึง กำลังใช้วิธีเผด็จการมากขึ้นทุกที ท่านเซมเซอเลน นายกรัฐมนตรีอังกฤษ คนที่เพิ่งสิ้นชีพไป ก็ได้ยืนยันว่าสิ่งไว้ให้กะทำชาปนะกิจแก่สหท่าน และการได้เป็นไปตามคำที่ท่านสั่ง ก็ยังมีใ้ก่อวาทะเลย เมื่อเรากล่าว ว่าในเรื่องจัดการศพ เราเป็นชาติก้าวหน้ามาตั้งแต่ครั้งกำนัน

แต่เดี๋ยวนี้แล้วเรารักษาความก้าวหน้านี้ไว้ได้หรือไม่? ฉัน เกรงว่าเรากำลังล้าหลังที่สุด วิธีการของเราซึ่งทำขมข่าซากตึง ครึ่งโหล่งาน นับแต่งงานอายุน้ำสพจนถึงงานทำขมข่าซากตึง เป็นการ พว้าเวลา ถ้าเซ็นแซกข่าซากก็เป็นการขอพว้าเวลาของท่านด้วย พว้า เวลาเมื่อครั้งเวลาไม่มีค่า เราจะผิดอะไร? แต่บัดนี้เวลามีค่าท่าน กำลังให้เราใช้เวลาทำประโยชน์ เราเอาเวลาของเราและของท่านมา พว้า เราต้องทำผิดแน่ ๆ

นอกจากความผิด ทางพว้า เวลา เพราะเหตุเวลา เกิดเป็นเงิน ขึ้น แล้ว เรายังผิดทางเสด็จอีก เพราะโลกของเราเดี๋ยวนี้ได้กลายเป็น โลกเสด็จไปแล้ว ของแต่ก่อนไม่มีค่า เดี่ยวนี้เกิดมีค่าขึ้นทุกหย่าง แม้ของช่วยที่ไ้เปล้า เช่น “ผ้าไตรยอนยัตร์” ผู้นำมาช่วยก็ต้อง เสียค่าแทนเราโดยต้องซื้อเข้ามา อันนี้ก็เช่นเดียวกับเรื่องเวลา แต่ ก่อนเราไม่ผิด เดี่ยวนี้เวลาเปลี่ยนไป เสด็จเปลี่ยนไป เราคงที่หยุด เราไม่เปลี่ยนตาม เราเกิดล้าหลังสมัย และเกิดเป็นผิดไป

โลกมนุษย์เปลี่ยนเร็ววันก็ เร็วจนเราตามไม่ทัน ความก้าวหน้า ของเรากลับกลายเป็นล้าหลังไปไ้หย่างน่าอนาถ ที่จึงประเพณีกี่เป็น สิ่งที่มนุษย์กันให้ไป เช่นเดียวกับที่รายันกันให้เวลาเป็นเงิน หรือยันกันให้เงินเป็นพระเจ้าในทางเสด็จ มีมันล้วนเป็นงานของมนุษย์ ทงนั้น ถ้ามนุษย์เกิดผลอกตัวหรือหลงเคลิบเคลิ้มหรือฝัน มนุษย์ต้องรัย ผิดเอง จะโทษใครไม่ได้ ในเรื่องพิชิตปลงศพ อาคมี่เสี่ยงแก่ทัพพอง

บทประพันธ์บางเรื่อง ของ ครูเทพ

ชนอยู่อย่างเหมือนกัน และก็จะจะเป็นความจริงที่โบราณท่านเล็งเห็นว่า ความตายเป็นของธรรมดา ถึงผู้ที่ตายจากไปจะเป็นตัวใครเพียงไร น้ำตา และความเส้ำโสก ของผู้ หยู่ไม่อาภักดิ์ชีวิตผู้ตายให้กลับคืนได้ เพราะฉะนั้นจะมิวเส้ำโสกกันทำไม? เราพากันมาปลงอนิจจังถึงที่ เรียกว่า ปลงศพ พากันสนุกครกครนเส้ำโสกที่เคียวมิถหรือ? จะได้เป็นการแสดงความรู้เท่าอิมชาติคิดว่า ที่สแวง หคหู่เส้ำโสกอัน เป็นความหลง. รู้เท่าไม่ถึงการ คตินเมื่อเรารับเอาพระพุทธรูปมาเป็นทาง ปกขีขี เรื่องก็เข้รยักกันสนุกครก เพราะตรงกับทางปรมาถัด ซึ่งข้ามพัน ทางโลกก็ยไปแล้ว พิศารพนมสพพนมเมรของเราก้เป็นไปในทาง สมโภชสนุกสนานครกครน จึงพ้นจากคำหนิและข้อครหาทั้งข่วง

อนึ่ง วิถีการสังคมของเราแต่โบราณมา เราสนใจในทางหมู่คณะ มาก จึงเกิดมีการประชุมกันในเทศกาลต่าง ๆ เช่นการออกร้าน นกคึกคคคาค การชกพระหรือลากพระคังเว็ญกันต่าง ๆ ในถิ่นต่าง ๆ คอแห่พระพุทธรูปเพื่ออนุโมทนากันทั่ว ๆ คลคอกทางชลมารคหรือ สดลมารค งานครุสสังกรวนค บันคัมงานฉลของรัถธิมนูญ งาน วันชาติ งานยใหม่ ฯลฯ นอกนึ่งงานส่วนบุคคล เช่นงานโกนจุก ขวชนาค งานสมรส และงานปลงศพก้ใช้เป็นโอกาสเพื่อความพร้อม เพ็รียงระหว่างญาติมิตรที่เชือเงินมาช่วยเหลือกันค้วย ยิ่งกว่านั้น ยังมีมหรสพ เช่นการ เผื่อแผ่ให้คนอื่น ๆ ทั่วไปได้ มาคสนุกสนานร่วม งานเอ็กเกริกกันอีก การสพซึ่งเริ่มงานค้ที่บ้านเป็นเควของมือทาง

คนตายชายคนเป็น

สังคมที่ได้เชือเงินแจกมาเหยียบบ้าน นึ่งว่าเป็นประโยชน์ไม่น้อย เหมือนกัน.

ข้อแกทั้งสองประการฟังชน แต่อาลัยเหตุที่สมยเปลี่ยนไป กรณี้แวงคล้อมัน ไปได้เปลี่ยนไปค้วย เราจึงค้องพิจารณาดึงการเปลี่ยน แผลงวิถีทำสพกันค้อไป เพื่อแกการล่าหลังสมยในเรองน เหตุสำคัญ ที่สคกค้อเหตุเสถกิจ เราจะพว้าทรวพยี้และพว้าเวลาซงกค้อทรวพยี้ คิง ที่เราเคยทำมาค้กก่อนนึ่งไม่ได้เส้ำแล้ว ค้ากล่าวทว้าคนตายชายคน เป็นนึ่ง เราค้จะเอาทวนลมค้อไปค้อไม่ได้เหมือนกัน ล้าโพง แห่งเสถกิจก้าลึงขยายเส้ำงคังกค้องกรอกเข้เข้ามาในหเรามากขันทกทค้ จึงหู่เราก้ได้มีการแกห้ข่างใหญ่เมือสมยรัชกาลที่ 5 ค้อกขี รัชกาลที่ 6 ควังนึ่ง ค้แต่นั้นเป็นเวลากว่า 80 ปีมาแล้ว และค้อจากนึ่งโลก เสถกิจก้ได้ห้มนค้วรคค้วยขง

ผู้ได้ทันเห็นงานพระเมรุทองสนามหลวงตรงโน้น ย่อมจำได้ว่า เป็นงานใหญ่สนุกสนวน มีมหรสพให้ค้แทบทุกประเภททงกลางวัน กลางคิน เวลาเย็นพระเจ้าแผ่นดินเสด็จค้อออกพลับพลาหน้าพระเมรุ ซง ข่าเพ็นพระราชกุศลและทอดพระเนตรกค้ตาแข่งขัน ค้อว่าทวนขนหลัง มี้า มวย และกะบ่กะของ เวลาค้ายังมีรำโคมและจคคอกไม้เพลิง ความข้มและช้องระทาเป็นกรไทย งานเช่นนึ่งข่างน้อยก้สามวันสาม คิน ถ้าเป็นพระบรมสพค้องห้าวันห้าคินหรือเจ็ดวันเจ็ดคินค้วยข่า

สมเด็จพระบรมมหาราชได้ขงแก้ใจเปลี่ยนแผลงประเพณีกการข่าน

บทประพันธ์บางเรื่อง ของ ครูเทพ

เมืองให้เหมาะสมควรแก่สมัยนานปีการ ทั้งเราท่านย่อมซาบซึ้งกันอยู่แล้ว
แต่การแก้ประเพณีมิใช่่ง่าย ย่อมต้องทำโดยแยบคาย พระองค์ซึ่ง
เริ่มด้วยการเลิกทาสโดยวิธีอันวิจิตรตั้งแต่แรกได้สืบทอดขึ้นเถลิงราช และ
ในอวสาน แห่ง รัชกาล ก็ได้ซึ่ง วางวิธีการ แก้ประเพณี การปลงศพไทย
แยบคายอีกอย่างหนึ่ง คือได้พระราชทานขันทักเป็นพระราชโองการ
ไว้ว่างานพระบรมศพของพระองค์ได้ทำอย่างไรว่าสครเรียกว่า “ซึกเข้า
เผาเย็น” ในต้นรัชกาลที่ 6 เราจึงได้เห็นงาน พระบรมศพ สมเด็จพระ
บรมหาราชปราสาทจากมหกัมการเลนทั้งปวง แม้คอกไม้ไฟก็ไม่
เวลาบ่ายมีการแห่พระบรมศพออกจากพระราชวังสู่พระเมรุ สึกเค็ด
ประกอยพิธีพระราชกุศลแล้วก็ถวายพระเพลิงที่เคียว แท่นนมาราสคร
ก็ได้โดยสึกเค็ดในพระราชตำหนักอันแยบคายนี้ การตั้งศพทำบุญหามรุ่ง
หามค่ำทั่วทั้งกรุงกลายเป็นซึกเข้าเผาเย็นไปตาม ๆ กัน กววมทรศพ
และคอกไม้เพลิงก็ลงไปด้วยตามพระราชนิยม (เว้นแต่นาน ๆ จึงมี
แปลลงไปอย่างเปนขำขาย) ซึ่งนับว่าเป็นการก้าวหน้าขึ้นยาว ในการ
แก้ความลำหลังสมัยแห่งวิธีการปลงศพของเรา...

สามสี่ขกว่ามาน เป็นเวลาสมควรแล้วที่เราจะมีการก้าวหน้าอีก
ขึ้นหนึ่ง งานนี้ครั้งโหลครั้งหรือมากกว่านั้นจะแก้ไขเป็นงานเคียวนี้
ไม่ยาก อุปสรรคใหญ่ที่จะทำให้รวบรัดเร็วเหมือนวิธีฝังศพของ
ฝรั่ง เรายังจะซึกเค็ดหัวใจด้วยเรื่องเผาศพ เพราะการเผาศพ ๆ ด้วย
ไฟรัศมีคาเป็นไฟอ่อนหน้าอุษาคณิก ทั้งชวนจะมีกลิ่นกล่า เป็นเรื่องน่า

วังเกียจทางสังคม แต่อุปสรรคนี้แก้ได้แล้วด้วยวิธีเผาในเตาอบซึ่งใช้
ไฟแรงใหม่เร็วปราศจากความอูจาด เช่นเตาอบที่ตงซิ่นเมรุวัด
ไตรมิตต์เป็น ตัวอย่าง เตาอบ เช่นนี้อาจใช้ไฟแรงยิ่งกว่านั้นเผา
ประเดี๋ยวเดียวจะตงก็ใหม่ข้าวโชนไปหมด ไม่มีเวลาที่การเผาจะ
ออกกลิ่นแม้แต่น้อย

การเก็บศพไว้ถนอม เคียวนี้ชวนจะเลิกได้มากแล้ว ความ
รู้สึกวิทยากำลังนำความนิยมให้หันไปในทางอายน้ำศพทำบุญแล้วก็นำ
ไปขมจิวไว้ทอด ผู้มีมั่งมีจะตั้งศพทำบุญที่ขมจิวก่อนแล้วจึงนำ
ศพไปวัด ก็ยังอนโถมเข้ากับศพสำคนทที่ต้องคงไว้เพื่อให้เห็นมาเคารพ
ทั่ว ๆ กันก่อน เรียกว่า “ไลยง อิน สึกเค็ด” ได้ แต่เมื่อศพไปถึง
วัดแล้วควนได้กะทำซาปนะกิจที่เคียว แทนที่จะขมจิวไว้ก่อน แล้วจึง
เอาออกทำซาปนะกิจตามโอกาส

เทศบาลจะต้องขมจิวให้เมรุเตาอบตงซิ่นในทิศทางต่าง ๆ พอ
เหมาะพอดีแก่ท้องที่ ถ้ามีขมจิวไว้วัดเป็นผู้จักทำจะเหมาะสมด้วยประการ
ทั้งปวง เพราะวัดอากหาทุนได้เอง หรืออากก็เงินจากสาสนสมบัติมา
ลงทุนสร้าง เมื่อวัดทำเป็นงานของวัด จะเป็นเครื่องเฉลิมสิทธิ์ราชของ
ชาวบ้านมากกว่าคนอื่น ๆ หรือสถานที่อื่น ๆ ทำ เพราะชาวบ้านต้อง
เกี่ยวข้องกับวัดอยู่แล้ว ตลอดตั้งแต่เกิดจนตาย เมรุเตาอบเช่นนี้อาจ
วางวิธีการให้เหมาะที่จะใช้ได้ทั้งคนจนและคนมี และทั้งสัพพัญญูสัพ
โพธิ์ ซ่าปนะกิจแยกใหม่ทำอย่างไรซึกเข้าเผาเย็นได้ก็ โดยปรกคิสพ

บทประพันธ์บางเรื่อง ของ ครูเทพ

เผาของเราจะทำให้รวดเร็วกระทัดรัดไม่แพ้ฝรั่ง

ฉันได้ยินว่าการปฏิวัติวิธีทำศพ ในประเทศยุ่นเซียงก็คล้ายๆ ฝรั่งไปกว่านี้อีก คือเขาทำเป็นการพายในครอยคริว ทัดความอุจาดหมกสนเข็ง เมื่อเก็บอัฐิมาแล้วจึงเข็นแขกมาเคาะพ้อตักดี แขกมาถึงขานวางนามบัตรที่โต๊ะอัฐิ ก็ทำความเคาะพ้อตักเส็ดแล้ว ก็ลากลับ ไม่มีการเลี้ยงและไม่มีการนั่งสนทนา เพราะไม่ใช่เวลาสำหรับการนั้น ๆ ฉันจึงนำเรื่องนี้มากล่าวเพื่อความมีรู้ ไม่ใช่เพื่อนำให้เราไปไกลถึงเพียงนั้น

ในที่สุดฉันก็เชื่อแน่ว่าเวลามาถึงแล้ว ที่เราของปฏิวัติวิธีการปลงศพ และทวยความเชื่อเช่นนี้ ประกอบกับความเห็นใจว่าการเปลี่ยนแปลงประเพณีเป็นสิ่งที่ดีของชาติก็ให้แยบคาย ฉันจึงยินดีเข้าบุกเบิกทางโดยอีกในทันที ขอผู้ไม่เห็นด้วยกับฉันโปรดให้อภัยแก่ฉันด้วย.